БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б) гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

№ 2 (5931)
ЯНВАРИИН 3
ВТОРНИК
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

Большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ

Манай республикын олонхи эхин партийна организацинуудта тоосоото-һунгуулиин суглаанууд үнгэргэгдэжэ байна. Январиин һүүл багһаа эхилээд тоосоото-һунгуулиин партийна конференцинүүд үнгэргэгдэхэ.

Эдэ суглаанууд ба конференцинүүд партийна организацинуудай ажабайдалда айхабтар ехэ удхашанартай. Юуб гэхэдэ, тэдээн дээрэ коммунистнууд хэһэн хүдэлмэреэ хаража үзэхэ, дүнгынь гаргаха, алдуу эндүүнүүдээ элирхэйлэн гаргаха, саашанхи хүдэлмэриингөө дайшалхы программые зохёохо болоно. Тобшоор хэлэбэл, тэдэ суглаанууд партийна олонитые большевистскээр хүмүүжүүлхэ бодото һургуули байха ёһотой.

Теэд, суглаан лэ гээд тиимэ һургуули боложо шададаггүй. Гансал һайнаар бэлэдхэгдэһэн суглаан тиимэ һургуули боложо шадаха. Большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгые үргэнөөр дэлгэрүүлһэн суглаан лэ тиимэ һургуули боложо шадаха.

Эхин партийна организацинуудта болоһон тоосоото-һунгуулиин суглаанууд хаа хаанагүй идейнэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэгдөө гэжэ хэлэхээр бэшэ. Зарим организацинуудта суглаанууд ёһо тэдыгээр, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгэ багатайгаар үнгэргэгдэһэн байха юм. Тэндэ суглаае бэлэдхэхэ ба үнгэргэхын тулада юун хэгдэхэ ёһотой байгааб, тэрэ юумэн дүүрэн хэгдэһэн: үгэ хэлэхэ эрхэ хүн бүхэндэ үгтэһэн, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэһэн уряа лозунгнууд томо гэгшээр бэшэгдэһэн, эли газарта үлгэгдэһэн байбашье, болото дээрээ ошоходоо нюур сахингүйгөөр, партийнаар, принципиальнаар шүүмжэлхэ ябадал дэлгэрүүлэгдэлэггүй байба. Иволгын аймагай XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин тоосоото-һунгуулиин суглаан энээндэ жэшээ боложо үгэнэ. Тус парторганизациин секретарь хэниешье «дайрахагүй» гэжэ һанаад, элидхэлээ большевистскэ эрид сэхэ шүүмжэлэлгэгүйгөөр, молхи мохоогоор хэһэн байгаа.

Хаана шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ дэлгэрүүлэгдэнэгүйб, хаана шүүмжэлэл хэһэн хүнние хабшадаг бэ, хаана шүүмжэлэлые дэмжэдэггүйб, тэрээнние үзэн ядадаг бэ— тэндэ һайрхаха, бээ үргэхэ, алдуугаа харахаяа болижо, политическэ һохорлиг болохо аюул бии болодог. Энэ аюулһаа манай кадрнуудые большевистскэ парти, нүхэр Сталин айхабтар наринаар һэргылнэ. Юуб гэхэдэ, саг соогоо элирхэйлэгдээгүй алдуу, саг соогоо эмнэгдээгүй үбшэн хадаа эмнэхэдэ ехэ бэрхэтэй, заримдаа эмнэхэ аргагүй болодог. Тиимэһээ, манай парти болбол большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгын ашаар,—бии болоjо байгаа үбшэнние — ехээрхэхэ, һайрхаха, дутагдалаа харахаяа болихо ябадалые — дары, хуушарууланггүй эмнэжэ үгы хэхые эридэг байна.

Социализмһаа коммунизм тээшэ амжалтатайгаар зорижо ябахадаа манай урда асари ехэ зорилгонууд табяатай байна. Бидэнэр — коммунистнууд, өөһэдынгөө дутуу дундануудые сэхэ рууһь элирхэйлээгүй һаа, айха-гайхахые мэдэнгүйгөөр бэе бээ, мүн өөһэдыгөө шүүмжэлээгүй һаа, эдэ ехэнүүд зорилгонуудаа шиидхэжэ шадахагүйбди.

«Партиин урда байһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэлгэ хадаа манай партиин хүгжэлтын гол шухала условинь болоһоно большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгэ дэлгэрүүлхэ ябадалтай нигта холбоотой.

Өөрыгөө шүүмжэлгэгүйгөөр бидэнэр урагшаа дабшажа шадахагүйбди, өөрыгөө шүүмжэлэлгэ хадаа бидэндэ агаар шэнги, уһан шэнги хэрэгтэй юм, большевизмын хүсэнниинь эгээл юуб гэхэдэ, тэрэ болбол шүүмжэлэлһээ айдаггүй ба өөрынгөө дутуу дундануудые шүүмжэлхэ ябадалһаа улам урагшаа дабшаха хүсэ шадал олодог байха юм». (Маленков).

Энээнһээ хойшодоо үнгэрхэ партийна суглаанууд ба конференцинүүд дээгүүр, манай урагшаа дабшалтын үнэн компас мүн болоһо большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала. Энээнэй тулада зохимжотой һайн эрхэ байдалые бии болгохо хэрэгтэй. Тоосоото элидхэлнүүдые юрын лекци шэнгеэр зохёон бэшэхэгүй, харин хурсаар, шүүмжэлэлтэйгээр бэшэхэ, хэлэхэ хэрэгтэй. Гадна, коммунистнуудай шүүмжэлэл хэжэ байхадань хажуу тээһээнь «Ши өөр тухайгаа түрүүн хэлэ» гэхэ мэтээр репликэ хаяжа шүүмжэлэл хабшаха ябадалые эрид шангаар хоримжолхо хэрэгтэй. Хэрбээ тиимэ ябадал гараха болоо һаань энээнние антипартийна абари зан гаргаһан дээрэ сэгнэхэ зэргэтэй.

Манай парти ороноо коммунизм тээшэ хүтэлнэ. Бидэнэр—коммунистнуудта, партиин хэрэгһээ, арад зоноймнай хэрэгһээ үнэтэй юушье байхагүй. Тиимэһээ бидэнэртэ бэе бэеынгээ алдуу дутуунуудые элирхэйлхэһээн айһаһай огто хэрэггүй.

Тоосоото-һунгуулиин партийна суглаанууд ба конференцинүүд дээгүүр большевистскэ принципиальна шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые нюур сахингүй дэлгэрүүлэе.

Хитадай Арадай республикын арадай Центральна правительствын Түрүүлэгшэ г-н Мао Цзе-дунтай ТАСС-эй корреспондентын хэһэн хөөрэлдөөн

Корреспондентын асуудал. Мүнөө үедэ Хитадтахи хэрэгүүд ямар байнаб?

Харюу. Сэрэгэй хэрэгүүд Хитадта һайнаар ябажа байна. Мүнөө үедэ коммунистическэ парти ба Хитадай Арадай республикын Арадай центральна правительство амгалан тайбан ажахын байгуулалтын замда шэлжэн орожо байна.

Асуудал. Г-н Мао Цзе-дун. Та СССР-тэ удаан байхаар ерэ гүт?

Харюу. Би хэдэн недели байхаар ерээб. СССР-тэ минии байлга хадаа Хитадай Арадай республикые һонирхуулдаг асуудалнуудай шиидхэгдэхэ болзорһоо зарим талаараа дулдыдаха байна.

Асуудал. Ямар асуудалнуудые хараадаа абаһан тухайдатнай мэдэжэ болохо гү?

Харюу. Хитад СССР хоёрой хоорондохи хани барисаан ба союз тухай байгаа договор, мүн Хитадай Арадай Республикада үгтэхэ советскэ кредит тухай асуудал, манай оронуудай хоорондын худалдаа наймаан ба худалдаа наймаанай хэлсээн тухай асуудал болон бусад, түбхын түрүүндэ, тус асуудалнуудта хамаадаха байна.

Тэрээнһээ гадна, Советскэ гүрэн доторхи ажахын ба культурна байгуулалтатай һайтар танилсахын тулада Советскэ Союзай хэдэн районуудта ба городуудта ябажа үзэхэ һанаатайб.

НҮХЭР И. В. СТАЛИНДА АМАРШАЛГАНУУД

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин Гүйсэдхэхэ бюроһоо

Нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци Танай 70 наһа гүйсэһэнэй ойтой дашарамдуулан, Танда үнэн зүрхэнэй амар мэндые хүргэхэ ба өөрынгөө гүн ехэ хүндэлэлые хэлэхэ зол жаргалтай байна.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци хадаа олон арбаад миллион эрэгтэй ба эмэгтэй ажалшадай хүсэлые дамжуулна. Танай далан наһа гүйсэһэн декабриин 21-нэй үдэр дэлхэйн бүхы оронуудтахи физическэ ба ухаанай ажалай хүдэлмэрилэгшэд Танда өөһэдынгөө инаг дура ба тон ехэ хүндэлэлые дахин батална.

Советскэ Союз ба арадай демократиин оронуудта бүхы профессиин ажалшад Танай ойн һайндэрэй дашарамда түрэһэн баяраа элирхэйлжэ, энэ ойе ажаүйлэдбэриингээ түсэбые үлүүлэн дүүргэлгээр, искусствын шэнэ зохёолнуудаар, научна шэнжэлэлгын темпые хурдадхалгаар тэмдэглэнэд.

Капиталистическэ оронуудай ажалшад Танда зорюулһан олон бэлэгүүдые бэлэдхээ, тэдэнэр Танда гүн ехэ этигэл найдабаритай байһанаа өөһэдынгөө ажалаар харуулжа шадаха зол жаргалтай байна.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци хадаа бүхы оронуудай хүдэлмэришэн ангиин Танда, дэлхэй дээрэ түрүүшын социалистическэ гүрэнние байгуулагша ба вождьто, инаг дуратай ба үнэн сэхэ байһые эдэ бүхы үзэгдэл соо харана.

Эб найрамдал ба бүхы оронуудай арадуудай хани барисаае бэхижүүлхэ талаар танай хүтэлбэри доро Советскэ Союзай хэһэн ба хэжэ байһан хамаг юумэнэй түлөө бүхы дэлхэйн ажалшад Танда мүн баһа гүн ехэ баярые хүргэнэ.

Эб найрамдалые хамгаалха хэрэгтэ советскэ гүрэнэй аша үүргэ тон ехэ. Советскэ Союз хадаа эб найрамдалай хүсэтэ ба найдабарита тулгуури мүн. СССР болбол өөрынгөө шэнжэ шанар ба зорилгоор үнэхөөрөө эб найрамдалда дуратай гүрэн гэжэ бүхы оронуудай ажалшад мэдэнэ.

Раса, национальность, арһанай үнгэ ба эхэнэр эрын илгаагүй, бүхы ажалшадай нэгэдэлые зорилгонуудайнгаа нэгэн болгон табиһан Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци хадаа нэгэ олонациональна социалистическэ гүрэн соо ондо ондоо арадуудай ахадүүтэй хани барисаае бэелүүлһэн Советскэ Союзай урок манда шиидхэхы удхашанартай гэжэ тоолоно.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци болбол эб найрамдалай тала баригшадай лагерьта шиидэбэритэй ба хэлбэришэгүй байна гэжэ, нүхэр Сталин, Танние найдуулхые хүсэнэбди. Эб найрамдалай түлөө тэмсэл хадаа Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин ба орон бүхэнэй профсоюзуудай гол шухала зорилго болоно. Иимэ дээрэһээл Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци арадуудые дарлагшад ба дай үүдхэхые хүсэгшэдтэ эсэргүүгээр, империализм ба колониальна режимдэ эсэргүүгээр хүдэлмэришэдые нэгэдхэхын түлөө тэмсэнэ.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци болбол пролетарска интернационализмда үнэн сэхэ байна, үнэн сэхэ байхашье. Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ интернационализмын зүб позициһаа арсаха ябадал хадаа заатагүй шовинизмда, империалистнуудай позицида шэлжэн оролгодо хүргэнэ гэжэ уласхоорондын нэгэдэлые эбдэгшэд ба тэрээндэ урбагшад үшөө дахин харуулаа.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци ба бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэд хадаа империалистнуудай гэмтэ милитаристска һэдэлгэнүүд Советскэ Союзда ба арадай демократиин оронуудта эсэргүү шагнуулэгдэнхэй гэжэ мэдэнэ.

Дэлхэйн хоёрдохи дайн Советскэ Союзай барагдадаггүй хүсэ шадалые, советскэ арадай эрэлхэг зоригые, Советскэ Армиин пэн зориг ба геройзмые бүхы дэлхэйдэ харуулһыень дай үүдхэхые хүсэгшэд бү мартаг.

Бүхы дэлхэйн ажалшад юушье мартаагүй. Гитлеровскэ фашизмые имагта СССР үй бута сохижо, дараа һэн гэжэ тэдэнэр мэдэнэ.

Иимэ дээрэһээл бүхы дэлхэйн ажалшад шэнэ дай үүдхэхые хүсэгшэдэй антисоветскэ кампанинуудта эсэргүүсэн тэмсэдэг. Тиимэ дээрэһээл тэдэнэр Советскэ Союз ба арадай демократиин оронуудтахи ахадүү ба хани нүхэдтөө дайгаар ошохоһоо арсана.

Советскэ Союзай — бүхы дэлхэйн ажалшадай наранай — айхабтар ехэ авторитет хадаа коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро, танай хүтэлбэри доро советскэ арадай ябуулһан агууехэ хүдэлмэриин аша үрэ мүн.

Өөрынгөө арадай зол жаргалай тулада, эб найрамдалай хэрэгэй тулада, бүхы хүн түрэлтэнэй энхэ жаргалай тулада элүүр энхэ, үта наһа наһалжа һууххыетнай, нүхэр Сталин, Танда хүсэнэбди.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин Гүйсэдхэхэ бюро:
ВФП-гэй генеральна секретарь ЛУН САЙЯН
ВФП-гэй түрүүлэгшын орлогшонор:
Франциин ВКТ-гэй генеральна секретарь АЛЕН ЛЕ ЛЕАП
Словакиин Профсоюзуудай Соведэй Түрүүлэгшэ ФРАНТИШЕК ЗУПКА
Голландиин Нэгэдэмэл Профсоюзна центрын Түрүүлэгшэ БЕРЕНД БЛОКЗАЙЛ
Суданай Профсоюзуудай областной нэгэдэлэй секретарь АБДУЛЕ ДИАЛО
Кубагай ажалшадай Конфедерациин генеральна секретарь ЛАЗАРО ПЕНЬЯ
Латинска Америкын ажалшадай Конфедерациин Түрүүлэгшэ ВИСЕНТЕ ЛОМБАРДО ТОЛЕДАНО
ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ ВАСИЛИЙ КУЗНЕЦОВ.

Генералиссимус Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Танай далан наһанай ойн үдэр, үнэн зүрхэнэй амаршалганнуудые ба сэдьхэлэй хүсэлэнгүүдые, господин Генералиссимус, тогтоон абыт.

Би өөрөө ба финляндска арад болбол Танай творческо ажал ябуулгын угаа ехэ байһанние мэдэрэлгээр, мүн Финляндида Танай үзүүлжэ байгаа һайн хүсэлэнгэй түлөө гүнзэгы баяр баясхалангай мэдэрэлээр халима дүүрэн байна.

Танай сэсэн мэргэнээр хүтэлбэрилдэг түгэлдэр хүсэтэ Советскэ Союзай ба Финляндиин хоорондо хоёр талын этигэл ба хүндэлэл дээрэ үндэһэлһэн хүршэ ёһоной һайн харилсаануудые батадхаха гэһэн манай хамтын хүсэлэлгэнүүд бүрин амжалта олохо гэжэ батаар найданабди.

Финляндиин Республикын Президент.
И. К. ПААСИКИВИ.
Хельсинки, 1949 оной декабриин 20.

Генералиссимус СТАЛИНДА

Танай түрэһөөр далан наһа гүйсэһэнэй ойтой дашарамдуулан, Танай элүүр мэндэ ябахые, Советскэ Союзай арадуудай хүгжэн мандахые, мүн һайн дура хүсэлтэй хүнүүдэй хүлеэжэ байгаа эб найрамдалые Французска республикын Правительствын үмэнэһөө хүсэнэб.

ЖОРЖ БИДО.
Париж.
1949 оной декабриин 22.

Генералиссимус И. В. СТАЛИНДА

Танай далан наһанай ойтой дашарамдуулан амаршалга хүргэжэ, мүн тэрэшэлэн саашадаа элүүр мэндэ байхыетнай эрхимээр хүсэжэ Танда хандахыемни зүбшөөгыт.

К. Р. Эттли.
Лондон.
1949 оной декабриин 21.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ

Генералиссимус И. В. СТАЛИНДА

Танай далан наһанай ойтой дашарамдуулан эгээн халуун амаршалгануудые тогтоон абахыетнай Польско правительствын үмэнэһөө ба өөрһөө гуйнаб.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин ашаар ба гитлеровскэ фашизмые илаһан алдарта илалтын ашаар түүхэ дотороо польско арадай хоёр дахин сүлөөлэгдэһэнтэй Танай Агууехэ Нэрэтнай таһаршагүй холбоотой. Танаар хүтэлбэрилэгдэдэг, Сүлөөлэгшэ-Армяар гитлеровскэ фашизмын бута сохигдоһон ябадал хадаа арадай-демократическа шэнэ польско гүрэн байгуулха үндэһэ һууринуудые табиһан байна. Манда Советскэ Союзай үзүүлдэг хани ёһоной туһаламжа хадаа хүл дээрээ бодохо, бэхижэхэ, мүн империалистнуудай зүгһөө мэлэлдээ оруулха гэһэн бүхы һэдэлгэнүүдые һамна сохихо ба социалистическэ общество байгуулгын замда батаар орохо арга боломжо Польшодо олгоо.

Тиимэһээ, бүхы политическэ, ажахын ба культурна амжалтанууднай Танай Агууехэ Нэрэтэй таһаршагүй холбоотой гэжэ польско арад сэдьхэл, бодолдоо һанажа ябана.

Танай иимэ гениальнаар толгойлдог лагериин —эб найрамдалай ба социализмын түлөө тэмсэлэй лагериин хүсэтэ звено болгон Польшые бэхижүүлхэбди гэжэ, манай Агууехэ Хани нүхэр, Танние найдуулнабди.

Польско правительство Танда үнэн зүрхэнэй халуун амаршалга хүргэнэ.

Польско Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ ЮЗЕФ ЦЫРАНКЕВИЧ.
Варшава,
1949 оной декабриин 21.

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ

Господин Генералиссимус Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Танай түрэһөөр далан наһанай ойтой дашарамдуулан Венгерскэ Арадай Республикын Правительствын үмэнэһөө ба өөрынгөө нэрэһээ Танние үнэн зүрхэнэй хүндэлэлтэйгөөр ба халуун инаглалтайгаар амаршалхыемни намда зүбшөөрыт. Манай арад Советскэ Союзтай хамта, бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнтэй хамта, энэ үдэрые тэмдэглэжэ байна.

Танай ажабайдалай гайхамшагта һайхан хэрэг ябуулганууд манай оронние бээ даанхай байдалтай болохо, хүгжэлтын замда оруулаа, мүн манай арадые улам бүри ургажа байгаа тэниглэн һайхан сүлөөтэ байдалтай ажаһууха аргатай болгоо. Танай жэшээ хадаа империалистнуудай ба тэдэнэй туһамаршадай бүхы лобтолгонуудые бута сохин, манай арадай республикые хамгаалха ба саашадань байгуулха хэрэгтэ бидэнние зоригжуулна, амгалан тайбан байдалай түлөө Танай хүтэлбэри доро тэмсэжэ байгаа эб найрамдалай фронтые бэхижүүлнэ.

Социализмын замаар дабшажа ябаа венгерскэ арадай демократида Танай хани барисаанай удхашанарые бидэнэр Танай түрэһэн ойн үдэр улам гүнзэгыгөөр мэдэржэ байнабди. Арадуудые үшөө олон удаан жэлнүүдтэ илалта тээшэ хүтэлхыетнай, венгерскэ арадай агууехэ хани, бүхы дэлхэйн ажалшадай найдабари— Танда халуун инаглалтатайгар хүсэнэбди.

Венгерскэ Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ ИШТВАН ДОБИ.

Дайнай һүүлэй табанжэлэй герой

С. Г. ПОПОВ

Ленинэй орденто паровозовагонно заводой механическа цехын олон тоото хүдэлмэришэдэй дунда шэнэ 1950 оннне ажалай амжалтаар угтахын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй долгин үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Тус коллективэй дунда өөһэдынгөө шэн габьяата ажалаар табанжэлэйнгээ даалгабарита түсэбүүдые дүүргэгшэдэй тоо улам олошорбо.

Тэдэнэй нэгэн—солото слесарь Семён Григорьевич Попов болоно. Мүнөө Семен Григорьевич 1953 оной түсэбөөр хүдэлмэрилжэ байна.

Нүхэр Попов ажалай үндэр бүтэсэ туйлаха зуураа, бүтээн гаргадаг продукциингаа шанарые «отлично» гэһэн сэгнэлтэдэ хүргэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Семён Григорьевич цех доторoo эгээн түрүүлэн продукциин шанарай өөрын тамгатай болоо һэн. Мүнөө бүтээн гаргаһан детальнуудынь шалгалтагүйгөөр тушаагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Попов бүтээһэн деталь дээрээ өөрынгөө тамга даража байна.

З. Весниһагай фото.

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДОТОР

К. Марксын ба Ф. Энгельсын зохёолнууд татар хэлэн дээрэ хэблэгдээ

КАЗАНЬ. Татарска АССР-эй гүрэнэй хэблэл К. Марксын ба Ф. Энгельсын шэлэгдэмэл зохёолнуудай хоёрдохи том татар хэлэн дээрэ оршуулан хэблэбэ.

Колхозуудтахи туһалбариин предприятинууд

Ярославска областиин тосхонуудта туһалбариин предприятинууд үргэнөөр хүгжэжэ байна. 1949 ондо колхозуулта 16 тээрмэ, кирпиисын 12 завод, олон зуутаад кузнецануүд, тэргэ заһаха мастерскойнууд баригдаа. Некрасовска районой «Красный коллективист» ба Ярославска районой «Горшиха» артельнууд тоһо болбосоруулха заводуудтай болоо.

Олон зуу мянган пүүд загаһан

ХАБАРОВСК. «Главамуррыбпромой» предприятинууд жэлэйнгээ түсэбые болзорһооһь урид дүүргээд, 1950 онойнгоо программын тоодо оруулан, олон зуу мянган пүүд загаһа бариба.

«Горым-Кусу» гэжэ нанайска загаһа барилгын колхозой загаһашад 1950 онойнгоо тоодо оруулан, олон зуун пүүд загаһа тушааба.

НҮХЭР И. В. СТАЛИНДА АМАРШАЛГАНУУД

Нүхэр И. В. Сталинай 70 наһанай ойтой дашарамдуулан Советскэ Союзай заха хизаар бүриһөө партиина, советскэ ба элдэб олон общественнэ организацинуудһаа, предприятинуудай коллективүүдһээ, колхозууд, эмхи зургаанууд ба һуралсалай заведенинүүдһөө, сэрэгэй частьнууд ба советскэ гражданинуудһаа олон тоото амаршалганууд абтаһан ба абтажа үргэлжэлһөөр байна.

Нүхэр Сталинай нэрэ дээрэ гүрэнэй, общественнэ организацинуудһаа ба газаадын гүрэнүүдэй зарим вюурнуудһаа олон тоото амаршалганууд ерэнэ. Олон удаан жэлнүүдтэ элүүр мэндэ ажаһуухые нүхэр Сталинда бүхы зүрхэнһөө хүсэһэн амаршалганууды абуулһа гэбэл:

ВКП(б)-гэй Астраханска обком;

Казахстанай КП(б)-гэй Гурьевскэ обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

ВКП(б)-гэй Архангельска обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

ВКП(б)-гэй Якутска обком;

ВКП(б) гэй Удмуртска обком;

Белоруссиин КП(б)-гэй Полесскэ обком;

ВКП(б) гэй Мордовско обком;

Киргизиин КП(б)-гэй Тянь-Шаньска обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

ВКП(б)-гэй Амурска обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

ВКП(б)-гэй Читинскэ обком;

ВКП(б)-гэй Сахалинска обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

ВКП(б)-гэй Марийска обком;

Белоруссиин КП(б)-гэй Гродненско обком;

ВКП(б)-гэй Камчатска обком;

Ленинэй орденто Шэнэ-Краматорска Сталинай нэрэмжэтэ машино-бүтээлгын заводой хүдэлмэришэдэй ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Ажалай Улаан тугай орденто Днепропетровско Молотовой нэрэмжэтэ заводой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Ворошиловска коксохимическэ заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшадай коллектив;

Алтайска хизаарай Белоглазовска МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Краснодарска хизаарай Ейскэ таряаналалай совхозой хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Бакугай паровозно депогой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Кировэй нэрэмжэтэ Минскэ станко-бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

ВКП(б)-гэй Приморско крайком;

Туркменистанай КП(б)-гэй Ашхабадска обком;

ВКП(б)-гэй Мурманска обком;

Сталинградска областиин ба городой ажалшадай депутадуудай Соведүүд;

Таджикистанай КП(б)-гэй Горно-Бадахшанска обком;

ВКП(б)-гэй Крымскэ обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

Украинын КП(б)-гэй Полтавска обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

Узбекистанай КП(б)-гэй Ферганска обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

ВКП(б)-гэй Великолукска обком ба горком;

Украинын КП(б)-гэй Львовско обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

Украинын КП(б)-гэй Закарпатска обком;

Куйбышевска механическа заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд;

Белоруссиин ЛКСМ-эй Центральна Комитет;

Ажалшадай депутадуудай Ленинградска областной ба городской Соведүүдэй гүйсэдкомууд;

Хара далайдахи Совтанкер гэжэ пароходствын нефть зөөлгын «Иосиф Сталин» теплоходой экипаж;

Гүрэнэй Ленинэй орденто Московско М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ университедэй студентнүүд, профессорнууд ба багшанар;

Иркутска областиин колхозниг ууд ба ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд, албахаагшад;

Советскэ Армиин Сталинай нэрэмжэтэ Ленинэй орденто бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүдэй Академиин Совет;

Ростовско областиин Колушкинска районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозниг ууд;

«Анжероуголь» трестын 9/15 шахтын горнягууд;

Тамбовска областиин, Избердеевскэ районой «Заветы Ильича» колхозой эрэгтэй ба эмэгтэй колхозниг ууд;

Одесско сэрэгэй округой сэрэгүүдэй личнэ состав;

Москва городой, С. М. Кировэй нэрэмжэтэ «Динамо» гэжэ хоёр орденто заводой хүдэлмэришэд, мастернууд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшад;

«Серп и молот» гэжэ Московско металлургическа заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

А. И. Микоянай нэрэмжэтэ, Ленинэй орденто московско маханай комбинадай стахановецууд ба стахановканууд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшад;

Московско крекинг-заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Октябрьска түмэр замай Сталинска мастерскойнуудай хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшад;

«Каучук» заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшад;

В. В. Куйбышевай нэрэмжэтэ Коломенско паровозо-бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд, мастернууд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшад;

Куйбышев городой Ленинэй орденто подшипниково заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Ленинэй нэрэмжэтэ, Ленинэй орденто Стерлитамакска станко-бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Кемеровскэ областиин, Киселёвско углемашзаводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Московско хоёрдохи часай заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

«Большевичка» гэжэ оёдолой фабрикын хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшадай суглаан;

Баку городой, лейтенант Шмидтын нэрэмжэтэ, Ленинэй орденто заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд;

Кемерово городой, «Кемеровоуголь» трестын «Северная» гэжэ шахтын горнягууд;

№ 2 Новосибирскэ ТЭЦ-эй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Ростовуголь комбинадай Соколовско шахтоуправлениин горнягууд;

Баку городой, «Орджоникидзенефть» трестын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд;

Украинска ССР-эй Верховно Соведэй Президиум;

Грузинска ССР-эй Верховно Соведэй Президиум;

Белорусска ССР-эй Верховно Соведэй Президиум;

Белорусска ССР-эй Министрнүүдэй Совет;

Азербайджанска ССР-эй Верховно Соведэй Президиум;

Азербайджанска ССР-эй Министрнүүдэй Совет;

Армянска ССР-эй Верховно Соведэй Президиум ба Министрнүүдэй Совет;

Латвийска ССР-эй Верховно Соведэй Президиум;

Латвийска ССР-эй Министрнүүдэй Совет;

Карело-Финскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиум;

Карело-Финскэ ССР-эй Министрнүүдэй Совет;

Литовско ССР-эй Верховно Соведэй Президиум;

ВКП(б)-гэй Красноярска крайком;

ВКП(б)-гэй Калининградска обком;

Украинын КП(б)-гэй Херсонско обком;

ВКП(б)-гэй Омско обком;

Белоруссиин КП(б)-гэй Полоцко обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Совет;

Украинын КП(б)-гэй Черниговскэ обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

Белоруссиин КП(б)-гэй Брестскэ обком;

ВКП(б)-гэй Новгородско обком ба горком;

Украинын КП(б)-гэй Николаевска обком;

Казахстанай КП(б)-гэй Джамбульска обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

ВКП(б)-гэй Костромской обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

ВКП(б)-гэй Чувашска обком, Чувашска АССР-эй Верховно Соведэй Президиум ба Министрнүүдэй Совет;

Казахстанай КП(б)-гэй Баруун-Казахстанска обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

Белоруссиин КП(б)-гэй Барановичска обком;

ВКП(б)-гэй Башкирска обком, Башкирска АССР-эй Верховно Соведэй Президиум ба Министрнүүдэй Совет;

Узбекистанай КП(б)-гэй Сурхан-Дарьинска обком;

Белоруссиин КП(б)-гэй Молодечненскэ обком;

Казахстанай КП(б)-гэй Актюбинска обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

Белоруссиин КП(б)-гэй Гомельско обком;

Украинын КП(б)-гэй Винницкэ обком;

Казахстанай КП(б)-гэй Павлодарска обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

ВКП(б)-гэй Черкесскэ обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

ВКП(б)-гэй Нижне-Амурска обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

Казахстанай КП(б)-гэй Хойто-Казахстанска обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

ВКП(б)-гэй Курганска обком;

ВКП(б)-гэй Коми обком, Коми АССР-эй Верховно Соведэй Президиум ба Министрнүүдэй Совет;

ВЛКСМ-эй Ленинградска обком ба горком;

Латвиин ЛКСМ-эй Центральна Комитет;

Грузинска ССР-эй профессиональна союзуудай республиканска Совет;

Казахстанай КП(б)-гэй Акмолинска обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

Белорусска ССР-эй профсоюзуудай республиканска Совет;

Якутска АССР-эй Верховно Соведэй Президиум;

Якутска АССР-эй Министрнүүдэй Совет;

Марийска АССР-эй Верховно Соведэй Президиум;

Марийска АССР-эй Министрнүүдэй Совет;

ВКП(б)-гэй Ямало-Ненецкэ окружком ба округой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

«Кагановичуголь» трестын № 7 шахтын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

СССР-эй харгы замай Министерствын Дзержинскиин нэрэмжэтэ электротехническэ Лосиноостровско заводой хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Баку городой «Орджоникидзенефть» трестын 6-дахи промыслын хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд;

Днепропетровск городой Ленинэй нэрэмжэтэ ба Ленинэй орденто трубопрокатна заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшадай коллектив;

Металлургическа промышленностиин Министерствын металлическа зүйлнүүдые бүтээлгын Нижне-Днепровско заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Сталинград городой «Красный Октябрь» заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Украинын КП(б)-гэй Каменец-Подольско обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

Казахстанай КП(б)-гэй Кзыл-Ордынска обком;

ВКП(б)-гэй Дагестанска обком ба Дагестанска АССР-эй Министрнүүдэй Совет;

Казахстанай КП(б)-гэй Талды-Курганска обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

Киргизиин КП(б)-гэй Иссык-Кульска обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

Казахстанай КП(б)-гэй Семипалатинска обком;

Казахстанай КП(б)-гэй Кокчетавска обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

Азербайджанай КП(б)-гэй Нагорно-Карабахска обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

Казахстанай КП(б)-гэй Зүүн-Казахстанска обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

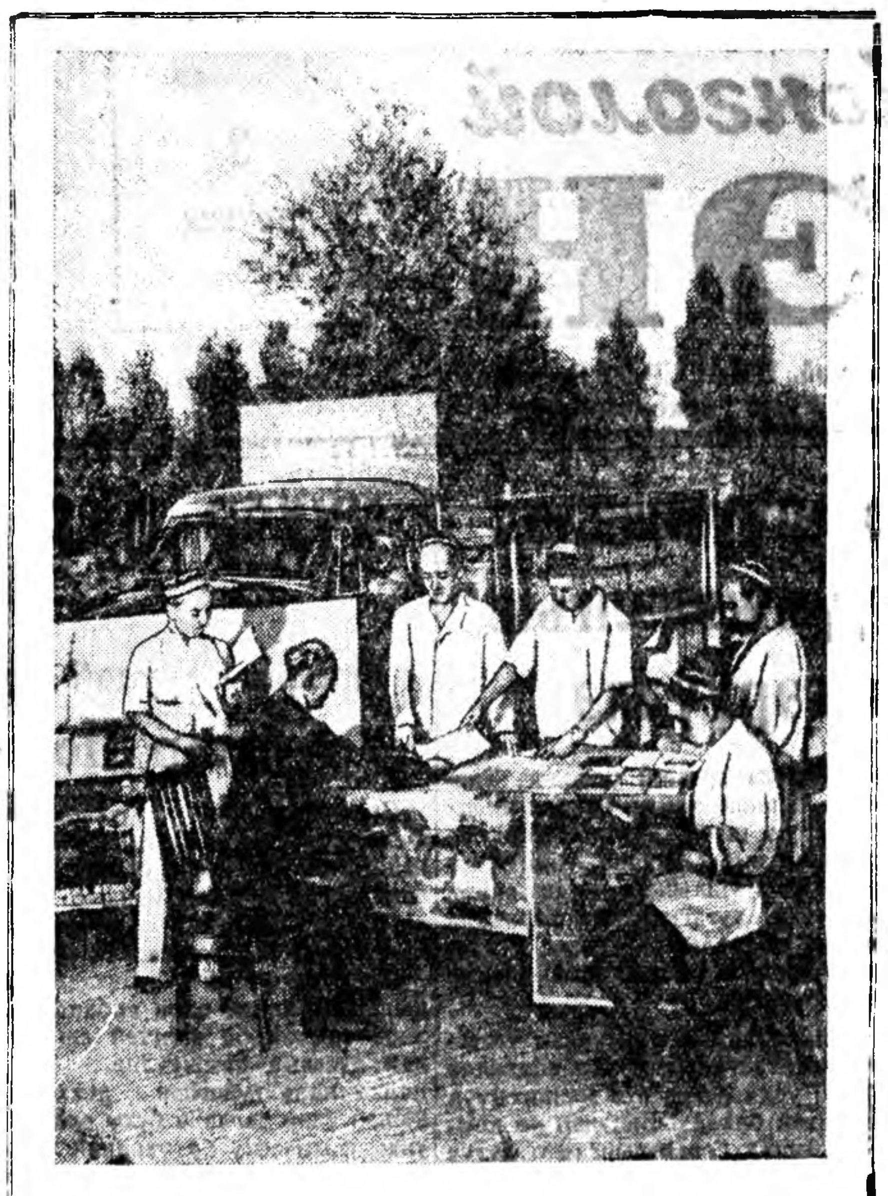
ВКП(б)-гэй, Еврейскэ автономно областиин обком;

Белоруссиин КП(б)-гэй Бобруйска обком;

ВКП(б)-гэй Кабардинска обком ба Кабардинска АССР-эй Министрнүүдэй Совет;

ВКП(б)-гэй Псковско обком ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

Узбекскэ ССР. Ферганскэ областьда номуудай нүүдэл наймаан эмхидхэгдэнхэй. Энэ зорилгоор автомашинанууд хэрэглэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: номой нүүдэл киоск Ахунбабаевскэ районой Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ерээд байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Фермэдэхи партгруппын нүлөө

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой племенной малай һүнэй-товарна фермын нэгэдэхи гүүртэ эгээл холын гэжэ тоологдодог. Энэ гүүртэ колхозойнгоо центрһээ хорин табан километрын газарта, Дээдэ Юрөө гэжэ нютагта байдаг юм.

Племенной малай гүүртын хүдэлмэрине зүбөөр эмхидхэлгэдэ угаа ехэ анхарал хандуулжа, партиина нүлөө дээшэлүүлхын зорилгоор колхозой парторганизаци болбол үшөө 1947 ондо тус гүүртэдэ гурбан коммунистнуудһаа бүридэһэн партиина группа эмхидхээ һэн. Тиин гүүртэеэ колхоз доторoo жэшээтэ, түрүү гүүртэ болгохо гэһэн зорилго тус партгруппын урда табигдаһан байна. Тэрэ үедэ тус гүүртэ колхоз дотороо тон гээгдэнги байдалтай гэжэ тоологдодог байгаа.

Партгруппа эмхидхэгдэһэн лары гүүртын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа эхилээ һэн. Мүнөө үеын политическэ элдэб асуудалнуудаар мүн малажал тушаа үдэр бури хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэг, үдэшэндөө газетэ, журналнууд уншагдадаг болоһон байгаа. Тус гүүртэ дээрэ агитатораар колхозой племенной малай фермые даагша, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат Долгоржаб Эрдынеева хүдэлмэрилнэ. Газетэ, журналнуудые уншаха ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэһөө гадна, партгруппа халаа декада бүхэндэ «Дайшалхы хуудаһануудые» гаргажа, гүүртын 10 хоног соо хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые бэшэдэг юм. «Дайшалхы хуудаһанай» номер бүхэн гүүртын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлэсэгдэдэг байна. Энэ халаа гүүртын хүдэлмэридэ бии байһан дутуу дунданууды усадхаха, эрхим хүдэлмэрилэгшэдэй дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ ба «Дайшалхы хуудаһые» политическэ хүдэлмэриин үнэхөөрөө хурса зэбсэг болгохо арга боломжо олгодог байна.

Партийна группа болбол малшадай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэлгэдэ ехэхэн анхарал хандуулна. Партгруппын гэшүүн һаалишан Гарма Очирова үнеэдэй һү үгэлгые дээшэлүүлхэ талаар 1948 ондо гүүртэ доторoo социалистическэ мүрысөөнэй үүсхэлшэ болоо һэн. Тэрэнэй үүсхэлые гүүртын хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриингөө зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсээд, һү ехэтэй үнеэдэй һүрэг эмхидхэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. Тиин һү ехэтэй 40 үнеэд таһалагдажа, тиимэ һүрэг эмхидхэгдээ һэн.

Удаань тус колхозой племенной малай фермын дүрбэн һаалишад республикын бүхы һаалишадай мүрысөө үүсхэһэн байха юм.

Имагтал партгруппын өөрынгөө хүдэлмэрине ёһото һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар тус гүүртэ эрхим амжалта туйлаһан байна. 1948 оной турша соо тус гүүртэ үнеэн бүриһөө 1537 литр, тиихэдэ һү ехэтэй үнеэдэй һүрэгэй үнеэн бүриһөө 2030 литр һү һааһан байха юм.

Байгша оной 10 һарын турша соо һаалишан, коммунист Гарма Очирова өөрынгөө дааһан үнеэн бүриһөө 2130 литр һү һааһан ба 10 үнеэнһээ 10 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр тулжуулжа байха юм. Бүхыдөө гүүртэ дотор 100 үнеэн бүриһөө 97 тугал абтаһан ба малай тоо толгойе олошоруулха гүрэнэй түсэб бүрин дүүргэгдэһэн байна. Социалистическэ мүрысөөнэй ябаса ба дүнгүүд һара бүри һаалишадай үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг, показателиин доска дээрэ бэшэгдэдэг байна. Мүнөө гүүртын хүдэлмэрилэгшэд бултадаа түрүү стахановецуудай хүндэтэ нэрэ зүүжэ ябана.

Партийна группа халаа эрхим һаалишадай хүдэлмэриин дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ талаар ехэхэн ажал ябуулна. Һаалишан Гарма Очирова гүүртынгөө хүдэлмэрилэгшэдтэ өөрынгөө дүй дүршэл тухай хэдэн удаа хөөрэһэн ба колхозой һүнэй-товарна фермын бусад гүүртэнүүдээр ябадаг байна.

«Колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолой гараһанһаа хойшо партиина группа бүри һайнаар хүдэлмэрилжэ эхилээ һэн. Гүүртын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда энэ түсэбые гүнзэгыгөөр шудалалга эмхидхэгдэһэн ба ниитын малай тоо толгойн ургалтын диаграмма зохёогдоһон байха юм.

Удаань, байгша оной апрелиин һүүлээр үйлэдбэриин зүблөө үнгэргэжэ, гүүртын хүдэлмэрилэгшэдые өөһэдынгөө хүсөөр малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхыень эмхидхэһэн байна. Тэрэшэлэн фермэ шадарай 20 гектар участок дээрэ тарилга хэгдэһэн байгаа. Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ гүүртын хүдэлмэрилэгшэд барандаа эдэбхитэйгээр хабаадалсаа һэн. Тэрэнэй ашаар тус гүүртын малнууд бүдүүн тэжээлээр гүйсэд хангагдажа, мүнөө үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ байха юм.

Ажалһаа сүлөөтэй сагтаа гүүртын малшад улаан буланда ерэжэ шатар, даамаар наададаг, газетэ журналнуудые уншадаг, радио шагнадаг байна. Мүн зоотехминимумэй кружок эмхидхэгдэжэ энэ һаалишад, тугалшад ба малшад—пастугууд һуралсадаг юм. Тус кружогые колхозой зоотехник нүхэр Мункужапов хүтэлбэрилнэ.

Һаяхан «Колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын ябаса тухай» ВКП(б)-гэй Обкомой VI пленумэй тогтоолой гараһантай дашарамдуулан, гүүртын хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриин зүблөө хэжэ, гүүртынгөө саашанхи хүдэлмэри тухай хөөрэлдэһэн байна.

Тиихэ зуураа үхэр малаа нэгэшье хоролтогүйгөөр, ашаг шэмэ ба хүсэ шадалыень доошолуулангүйгөөр жэшээтэ һайнаар ондо оруулха гэһэн уялганууды абаа һэн. Энэ уялгаа тэдэнэр нэрэтэй түрэ тэйгөөр дүүргэжэ байна.

Иигэжэ, тус партиина группа гүүртэ дээрэ үнэхөөрөө социалистическэ мүрысөө үүсхэгшэ ба малшадай дунда партиина нүлөө нэбтэрүүлэгшэ болоно шадаһан байна.

Д. Цыбикжапов, ВКП(б)-гэй Сэлэнгын аймкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

Малшад улаан булантай, радиотой, уншаха номуудтай болобо

Холын хоёр гүүртэдэ

ЯРУУНА. Үльдиргын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоз малажалайнгаа холын хоёр гүүртэдэ улаан булангуудые эмхидхэбэ. Тэндэнь олон номууд бии. Газетэ ходоодоо абадаг. Мүн малшад сүлөөтэй сагтаа домино ба даамаар наадана. «Родина» гэжэ радиоприёмник тодхогдожо, малшад һүүлэй мэдээсэлнүүд, дуу ба хүгжэм алдадгүй шагнадаг болобо.

Эдэ гүүртэнүүд дээрэ малшадай дундаһаа томилогдоһон агитаторнууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр нүхэдтөө газетэ уншажа үгэхэһөө гадна, уншаһан шэнэ номууд тухайгаа хөөрэжэ үгэдэг юм. Мүн малшадайнгаа һонирхоһон асуудалнуудтань харюу үгэдэг байна.

Ц. Дугаров,
Ц. Сультимов.

Малажалай фермые шефтээ абаба

БИЧУРА. «Красная Звезда» колхозой комсомолецууд колхозойнгоо малажалай фермые шефтээ абаад, малшадтаа улаан булан түхеэрбэ. Мүн номуудые суглуулжа, фермын хүдэлмэрилэгшэдтэ нүүдэл библиотечкэ эмхидхэжэ үгэһэн байна.

Тэрэшэлэн Маргентуйска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой комсомолецууд малажалай фермэнүүдые шефтээ абаад, фермын улаан булангуудые шэмэглэбэ. Мүн радиоприёмник тодхоглоо.

М. Иванов.

Москва ба Улан-Удые шагнана

МУХАРШЭБЭР. Сутайн сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозой малажалай фермэ дээрэ радиоприёмник тодхогдожо, малажалай хүдэлмэрилэгшэд Москва ба Улан-Удэһээ радио дамжуулгануудые дуулаха аргатай болобо. Гадна, малшад газетэ таһалгаряагүй абана.

П. Степанов.

Лекцинүүд

ХОРИ. ВКП(б)-гэй айкомой пропагандист нүхэр Саможапов Ашангын сомоной колхозниг уудта научно-естественнэ темэтэй хэдэн лекци уншаба. «Газар дэлхэй дээрэ ажамидарал яажа бии болооб», «Һарын хиртэлгэ» гэжэ лекцинүүдые бурят хэлэн дээрэ уншахадань, колхознигууд ехээр һонирхоһон байна.

Г. Очиров.

Концерт

ИВОЛГА. Бурят-Монголой Гүрэнэй филармониин артистнар аймагай центрын ажалшадта ба аймагай колхозниг уудта концерт харуулба. Илангаяа залуу артист Хамагановай флейтэ дээрэ наадаһан аялганууд, БМАССР-эй габьяата артист Тэров, артист Хоборков гэгшэдэй дууляһан дуунууд харагшадые ехээр һонирхуулһан байна. Танцовальна группын артистнар Кондрашкин ба Шагланов гэгшэд һайнаар наадаба.

С. Сагадаров.

Эрхим библиотекэ

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой профсоюзна библиотекэ хүдэлмэришэдэй ёһото культурна гуламта болоо. Энэ библиотекэ жэлһээ жэлдэ номуудайнгаа фондые баяжуулна. Гансахан энэ жэлэй эхинһээ хойшо 4200 хэһэг шэнэ номуудые абажа, хамта дээрээ 42 мянга гаран номуудтай болобо. Тус библиотекэ 21 журналнуудые, 20 гаран экземпляр элдэб газетэнүүдые абана. Номуудай фондын ургахатай хамта уншагшадайнь тоо олошорно. Мүнөө энэ 4000 гаран уншагшад тоологдодог.

48 нүүдэл библиотекэнүүд эмхидхэгдэжэ, заводой цехүүдэй улаан булангууд, хамтын байранууд ба хамһабариин ажахынуудта эльгээгдэһэн байха юм. Эдэ библиотечкануудайнь номууд саг үргэлжэ һэлгэгдэжэ байдаг.

Гадна, библиотекын хүдэлмэрилэгшэд уншалгынгаа зал соо ба хүдэлмэришэдэй байрануудаар ябажа, газетэһээ һони һонин материалнуудые уншажа үгэдэг байна.

А. Беляев.

430 мянган ном тараагдаба

Ноябриин 25-һаа декабриин 25 болотор үнгэргэгдэһэн газетэ, журнал ба ном тараалгын һара соо КОГИЗ-эй Бурят-Монголой таһаг 430 мянган хэһэг ном худалдаба.

Тэрэ тоодо политическэ, уранһайханай литература, учебнигүүд ба бусад номууд олоор худалдагдаһан байна.

Ц. Цыдыпов.

ПОЛИТҺУРГУУЛИНУУДАЙ ПРОПАГАНДИСТНАРТА ТУҺАЛАМЖА

„СССР дотор социалистическэ общество байгуулга“ гэһэн темээр заняти хайшан гэжэ хэхэб

Г. ПУХОВ.

IV

Энэ темын гол шухала разделынь болохо «СССР-тэ социализмын илалта» гэһэн дүрбэдэхи разделээр гурбан заняти үнгэргэхэ шухала. Нэгэдэхинь — «Хоёрдохи табанжэл», «Колхозно байгуулалтые бэхижүүлгэ»; хоёрдохинь — «СССР-тэ социализм байгуулга», «Ажалшадай анхэ гэниглэн байдалай ургалта», «СССР-тэхи культурна революци»; гурбадахинь—«Советскэ Союз—түрүү индустриально-колхозно держава», «СССР-эй оборонно хүсэ шадалые бэхижүүлгэ».

Хоёрдохи табанжэл хадаа орон дотороо капиталистическэ этэгээдүүдэй үлэгдэлнүүдые эсэслэн бута сохихо, хүнние хүнэй мүлжэхэ ябадалые бии болгодог шалтагаануудые бултыень үгы хэхэ, СССР-эй бүхы ажалшадые социалистическэ обществын үшар ёһо мэдэхэ ба элэбхитэй байгуулагшад болгохо гэһэн зорилго табиһан юм гэжэ пропагандист һурагшадта һануулха байна. Хоёрдохи табанжэл болбол бүхы арадай ажахые техническээр шэнэдхэн байгуулхые дүүргэхэ гэһэн зорилго табяа. Нэгэдэхи табанжэлэй үедэ социалистическэ индустриин үндэһэ һуури табигдаа. Хоёрдохи табанжэлэй үедэ арадай ажахын бүхы һалбаринууд шэнэ, һайжаруулагдаһан, түрүү техникээр зэбсэглэгдээ.

«Техникэ болбол шэнэтхэн байгуулгын үедэ хамагые шиидхэнэ!» гэһэн нүхэр Сталинай табиһан лозунгын түүхэтэ удхашанар тухай пропагандист һануулха байна.

Хоёрдохи сталинска табанжэлые дүүргэһэнэй эсэстэ СССР-эй арадай ажахы, манай Советскэ Арми өөрөө түрүү техникээр зэбсэглэгдээ. Энэ техникые шудалха, тэрэнние обортонь хүрэтэр хэрэглэхэ шухала байгаа. Нүхэр Сталин болбол «Кадрнууд хамагые шиидхэнэ!» гэһэн лозунг табяа. Саашань пропагандист стахановска хүдэлөөнэй удхашанар тухай хэлэхэ байна. Стахановска хүдэлөөн хадаа социалистическэ мүрысөөнэй дээдэ шатын формо мүн гэжэ тайлбарилха байна. Стахановска хүдэлөөн болбол социализмһаа коммунизмда шэлжэн оролгын условинуудые бэлдэнэ. Пропагандист болбол 1935 оной ноябриин 17-до стахановецуудай нэгэдэхи Бүхэсоюзна зүблөөн дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгын түүхэтэ удхашанарые харуулха байна.

Хүдөө ажахын асуудалнууд дээрэ тогтожо хэлэхэ зуураа, пропагандист болбол колхозно байгуулалтые саашаланъ бэхижүүлгэдэ зорюулан большевистскэ партиин ба советскэ правительствын абаһан шухалын шухала хэмжээ-ябуулгануудые: МТС-үүд болон совхозуудай политотделнүүдые байгуулга, колхозчигууд-ударнигуудай нэгэдэхи ба хоёрдохи Бүхэсоюзна съездүүдые зарлалга, хүдөө ажахын артелиин жэшээтэ Устав зохёолго ба баталан абалга, парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөе эмхидхэлгэ тухайла зааха байна.

Хорото муухай хэрэг үйллэхын тулада колхозуудта орохо гэһэн нюдарган баяшуулай мэхэ гохонуудые нүхэр Сталинай хүтэлбэри доро парти элирүүлэн сохёо. Нүхэр Сталинай үүсхэлээр байгуулагдаһан МТС-үүдэй политотделнүүд ангиин дайсан этэгээдүүдһээ колхозуудые сэбэрлэхэ ябадалда тон ехэ үүргэ дүүргээ.

Пропагандист болбол колхозчигууд-ударнигуудай нэгэдэхи съезд дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэдэ онсо анхарал хандуулха байна. Пропагандист болбол бүхы колхозуудые большевистскэ болгохо, бүхы колхозчигуудые шанга шадалтай болгохо гэжэ нүхэр Сталинай табиһан лозунгын айхабтар ехэ политическэ удхашанар тухай хэлэхэ байна.

Нүхэр Сталин хүдөө ажахын артелиин Уставые зоригжуулагша ба зохёогшонь мүн.

Хөөрэлдөө хүтэлбэрилхэ зуураа, пропагандист болбол удаадахи асуудалнуудай удхые ойлгожо абаха ябадалда һурагшадай гол анхаралые зорюулха байна гэбэл: хоёрдохи сталинска табанжэлэй гол экономическа ба политическэ зорилгонь юун байгааб; хоёрдохи сталинска табанжэлые дүүргэһэнэй эсэстэ советскэ арад промышленностьда болон хүдөө ажахыда ямар амжалтануудые түйлааб; стахановска хүдэлөөнэй урган гараһанай шалтагаанууд ба социализмын илалтын түлөө тэмсэлдэ тэрэнэй удхашанар; колхозно байгуулалтые бэхижүүлхэ ба тэрэнэй дайсадые бута сохихо тушаа парти болон советскэ правительство ямар хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээб.

V.

Дүрбэдэхи разделээр хоёрдохи занятиие пропагандист болбол СССР доторхи социалистическэ общество тухай хэлэжэ үгэлтөөр эхилхэ ёһотой. Советскэ обществын, хүнние хүнэй мүлжэхэ ябадалай хэтэ мүнхэдөө усадхагдаһан, тиихэдэ хүдэлмэришэн анги, таряашад болон интеллигенциин хоорондохи харилсаанууд нүхэрэй ёһоной харилсаанай ба бэе бэеэ туһалалгын эшэ үндэһэн дээрэ байгуулагдаһан иимэ обществын үндэһэ һууринь мүн болгошо социалистическэ үмсэ хадаа бүхы арадай ажахы дотор үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдтэ батадхагдаа.

Саашань пропагандист болбол Советскэ Союзай Конституциие хубилгаха шухала болоһон шалтагаанууд тухай богонихоноор хэлэхэ байна. Сталинска Конституци гэжэ арад зоной нэрлэһэн СССР-эй шэнэ Конституци хадаа манай орон доторхи социализмын илалтые хуулита ёһоор батадхаа гэжэ пропагандист зааха байна. Советскэ Союз болбол хүгжэлтынгөө шэнэ үедэ, социалистическэ общество байгуулгые шиидхэлгын ба коммунизмда шэлжэн оролгын үедэ ороо.

Манай орон дотор социализмын илалта хадаа манай орон доторхи бүхы дайсан харша хүсэнүүдтэ эсэргүү хатуу шанга тэмсэл дотор түйлагдаһан ябадалда һурагшадай анхаралые хандуулха шухала. Нүхэр Сталинай хүтэлбэри доро парти болбол арадай дайсадай уурхайнуудые бута сохёо, Эхэ оронһоо урбагшадай — галаадын тагнуулнуудай троцкистско-бухаринска ба буржуазно-националистическэ агентнүүдэй бандануудые үгы хээ.

1938 ондо советскэ арад гурбадахи сталинска табанжэлэй түсэбые дүүргэжэ эхилээ. Пропагандист болбол арад зоной материальна энхэ байдалые һайжаруулхын тулада, манай орон дотор социалистическэ байгуулалтын илаһанай ямар удхашанартай байһаниие тодорхойгоор хэлэжэ үгэхэ байна. Социализмын илалта хадаа шанга шадалтай ба культурна ажабайдалай замые городой ба деревниин бүхы ажалшадта нээжэ үгөө. Ажалшадай материальна энхэ байдалай ба советскэ арадай культурын ургаһаниие нютагай ажабайдалай баримтануудаар харуулха шухала. Социалистическэ мүрысөөн ба стахановска хүдэлөөн хүгжөө, салин хүлһэн ургаа, хүдэлмэришэдэй мэргэжэл дээшэлээ, ажабайдал һайжараа, колхозчигуудай натуральна ба мүнгэн олзонууд ехэ болоо, һургуулинууд, клубууд, уншалгын байшангууд, библиотекэнүүдэй тоо олошороо.

Дайнай урда тээхи сталинска табанжэлнүүдые дүүргэһэнэй үндэһөөр СССР дотор культурна революци болоо. Арадай дундаһаа гараһан ба арадтай таһаршагүй холбоотой, наукые, техникэ литература болон искусствые амжалтатайгаар урагшань ябуулжа байдаг советскэ арадай интеллигенциие байгуулһан баримтые тусхайлан зааха, советскэ арадай интеллигенциие байгуулагша ба хүмүүжүүлэгшэ нүхэр Сталинай үүргые харуулха хэрэгтэй.

Хөөрэлдөөн дотор удаадахи асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэй гэбэл: СССР дотор социализм байгуулгын бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удхашанарынь юун бэ; манай орон дотор болоһон ямар хубилалтанууд СССР-эй шэнэ Конституци байгуулха эрилтэ табяаб; троцкистско-зиновьевско ба бухаринска урбагшадта эсэргүү партиин тэмсэлэй ба тэдэниие бутасохилгын удхашанарынь ямар бэ; манай орон дотор социализмын илаһанай эсэстэ Советскэ Союзай ажалшад ямар материальна ба культурна жаргалтай болооб.

Манай орон дотор социализмын илаһанай эсэстэ мүлжэгшэ ангинууд хүн түрэлтэнэй түүхэдэ эгээн түрүүлэн усадхагдаа, хүнние хүнэй мүлжэхэ ябадал хэтэ мүнхэдөө үгы хэгдээ, советскэ арадай хэлбэришэгүй морально-политическэ нэгэдэл бии болоо, манай Эхэ орондо ажаһуудаг арадуудай ахадүүгэй хани барисаан бэхижээ гэжэ хөөрэлдөөнэй үедэ һурагшад ойлгохо ёһотой. Мүнөө советскэ общество болбол гансал городой ба деревниин ажалшадһаа—хүдэлмэришэд, таряашад болон интеллигенциһээ бүридэнэ, тэдэнэрэй бүхы хүсэл оролдолгонь нийтын үг зорилгодо — коммунизм байгуулгада зорюулагдаһан.

VI.

Энэ темээр хэгдэхэ түгэсхэлэй заняти брошюрын һүүлшын хоёр подразделдэ зорюулагдана.

Дайнай урда тээхи сталинска табанжэлнүүд манай оронние үндэһөөрнь шэнэдхэн хубилгаа гэжэ хэлэлгээр пропагандист хөөрэлдөөгөө эхилхэ байна. Мүнөөнэй шэнэ техникын үндэһэ һуури дээрэ промышленностиие ба газартаряалангые шэнэдхэн байгуулга дүүргэгдэһэн байха юм. Промышленность болон газартаряалангые шэнэ техникээр зэбсэгжүүлһэн талаараа манай орон болбол ондоо ямаршье оронтой сасуулхада үлэмжэ түрүү орон болоо. Мүлжэгшэ ангинуудай үлэгдэлнүүд эсэслэн бута сохигдоһон байгаа, советскэ обществын морально-политическэ нэгэдэл бэхижээ, манай ороной арадуудай хани барисаан бэхижээ. Социализмын илалта хадаа ороной политическэ ажабайдалые хүсэд демократизацилагада хүргөө, зохёоһон хүнэйнь нэрээр — Сталинска Конституци гэжэ нэрлэгдэһэн шэнэ Конституци байгуулагдаһан юм.

«Энэ хадаа манай Эхэ ороной гээгдэнги орон байһанаа түрүү болоһон, аграрнаһаа — индустриальна болоһон эрид дабшалта байһан юм» (И. Сталин).

Саашань пропагандист болбол сталинска табанжэлнүүдэй үедэ манай ороной оборонно хүсэ шадалынь хайшан гэжэ ургааб, Советскэ Армиин дайшалхы хүсэнииние ямараар ургааб гэжэ харуулха байна. Энэ хадаа ороной индустриализациин ба хүдөө ажахын коллективизациин эсэстэл түйлагдажа болохо байба.

Сталинай гени, тэрээнэй хэлбэришэгүй хүсэл зориг, сэсэн мэргэн хараа бодолынь СССР дотор социалистическэ общество байгуулгые хангаа.

Шэнэ үеын түгые мандуулагша Советскэ Союзай түүхэтэ үүргые, манай агууехэ Эхэ ороной дүй дүршэлдэ түшэглэн социализм тээшэ замаар амжалтатайгаар ябажа байгша арадай демократиин оронуудта үзүүлэгдэһэн ахадүүгэй туһаламжые түгэсхэл соогоо тэмдэглэхэ шухала.

Манай оронние хүсэн түгэс индустриальна держава, томо хамтын механизированнэ газартаряалангай орон, түрүү культурын орон болгоһон социализмын бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалтанууд тухай хэлэхэ ябадалаар хөөрэлдөө эхилхэ хэрэгтэй. Сталинска табанжэлнүүдэй үедэ городууд болон промышленна центрнүүдэй ургалта дээрэ тогтожо хэлэхэ шухала.

Хайшан гэжэ парти болон советскэ правительство манай оронние элэбхитэй оборонодо бэлэдхээб гэһэн асуудалда хөөрэлдөөн дотор горьтойхон һуури табигдаха байна.

СССР дотор социалистическэ общество байгуулгын бүхэдэлхэйн-түүхэтэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ большевистскэ партиин, агууехэ Сталинай агууехэ зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ үүргэ тухай хөөрэлдөөнэй ашаар һурагшадай ойлгожо абахань шухала байна.

«СССР ДОТОР СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ ОБЩЕСТВО БАЙГУУЛГА» ГЭҺЭН ТЕМЭЭР ЗАНЯТИНУУДТА БЭЛДЭХЭДЭЭ ХЭРЭГЛЭХЭ ГЭЖЭ ПОЛИТҺУРГУУЛИНУУДАЙ ПРОПАГАНДИСТНАРТА ҺАЙШААН ДУРАДХАГДАҺАН ЛИТЕРАТУРА

В. И. Ленин — Советскэ засагай ээлжээтэ зорилгонууд. Зохёолнууд, том XXII, 3-дахи хэблэл.

В. И. Ленин — Агууехэ үүсхэл. Зохёолнууд, том XXIV, 3-дахи хэблэл.

В. И Ленин — 1922 — 1923 онуудай статьянууд ба хэлэһэн үгэнүүд. Госполитиздат. 1947.

И. В. Сталин — Манай парти доторхи социал-демократическа хэлбэрил тухай үшөө дахин. Зохёолнууд, том 9.

И. В. Сталин—ВКП(б)-гэй доторхи баруунай хэлбэрил тухай. Зохёолнууд, том 12.

И. В. Сталин — СССР доторхи аграрна политикын асуудалнууд тушаа. Зохёолнууд, том 12

И. В. Сталин — Анги болгошо нюдарган баяшуулые усадхалгын политика тухай асуудал тушаа. Зохёолнууд, том 12.

И. В. Сталин — Амжалтануудһаа толгойгоо эрьелгэ. Зохёолнууд, том 12.

И. В. Сталин — Нэгэдэхи табанжэлэй дүнгүүд. Ленинизмын асуудалнууд, 11-дэхи хэблэл.

И. В. Сталин — ССР Союзай Конституциин проект тухай. Ленинизмын асуудалнууд, 11-дэхи хэблэл.

Иосиф Виссарионович Сталин. Хуряангы биографи. Нюур 84 — 182.

ВКП(б)-гэй түүхэ. Хуряангы курс. IX—XII бүлэгүүд.

И. В. Сталин — Москва городой Сталинска һунгуулиин округой һунгагшадай һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ хэлэһэн үгэ. 1946 оной февралиин 9.

Мүнөө жэл бүри һайнаар ажаллахабди

Гурбан жэлые—хоёр жэлдэ

Парти, правительствын түүхэтэ тогтоолоор зоригжоһон манай фермын малшад 1949 ондо ниилээд амжалта түйлажа, гурбан жэлэй түсэбые болзорһоо урид дүүргэхэ аргатай болоо. Түсэбэй ёһоор 1950 оной январиин 1-дэ 1450 толгой эбэртэ бодо малтай байха аад, 1489 малтай болонхойбди.

Үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүхэниие ороондо оруулһанай ашаар, мүнөө 400 гараи шэнэ түл абтаха юм. Гиигээд байхада фермэмнай гурбан жэлэй түсэбые хоёр жэл соо дүүргэхэ болоно.

Бидэнэр 1950 ондо гурбан жэлые хоёр жэлдэ бэелүүлхэ гэһэн лозунгтойгоор хүдэлмэрилхэмнай. Энээнэ дүүргэхын тулада шэнэ жэлдэ шэнэ амжалтануудые түйлахабди.

Д. Сультимов, Хэжэнгын аймагай «Манай ажал» колхозой МТФ-е даагша.

100 хонин бүриһөө—125 хурьга

Гурбан жэлэй түсэбые болзор соонь дүүргэжэ, Эхэ орондоо малажалай продуктнуудые элбэгээр үгэхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролсоһон «Ленинский путь» колхозой (Бичура) ОТФ-гэй хонишон нүхэр Нестеров 1949 ондо 100 хонин бүриһөө 125 хурьга абажа, хоролтогүйгөөр түлжүүлээ.

Мүнөө бүхы хонидынь тобир тарганаар үбэлжэжэ байна. Нүхэр Нестеров 1950 ондо нёдондоноййхиһоо бүри олон түл абахаб гэжэ мэдүүлнэ.

А. Шулунов.

ҮРҺЭНЭЙ ФОНД БАЙГУУЛБА

Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 1949 ондо ехэнүүд амжалтануудые түйлажа, түрүү колхозуудай нэгэн болобо.

Үргасань илангаяа һайнаар гаража, гүрэнтээ болзорһоо урид тоосоод, Эхэ орондоо горьтой тооной таряа түсэбһөө галуур тушаагаа. Мүнөө, хабарай тарилгада барлам хүрэхэ үрһэнэй фонд байгуулба. Мүн колхозчигуудай ажалта үдэртэ ехэшэг тарва хүбаахаар хараална.

Эндэхи колхозчигууд үндэр үргасын түлөө тамсэлые имагтал үрһэ хаалгаар хизаарлаа бэшэ, харин ондоо шухала хүдэлмэринүүдые эршэмтэйгээр ябуулжа байна. Колхозой түмэршэ дархашуул 15 плуг, 20 борной заһабарилаа. Мүн агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэжэ байна.

Ш. Цыванов.

МАНАЙ ТҮСЭБҮҮД

Элдэб модын хубсаһанууд оёдохо

Улан-Удын оёдолой фабрика болбол ажалшадай захилаар шэнэ шэнэ модын хубсаһануудые оёдог. Энэ жэлдэ арад зоной эрилтые эрхимээр хангахын тула хубсаһа эсхэгшэдэй мэргэжэл шадабари, мүн бүхы сёдолнод мастернуудай разрядууд дээшэлүүлэгдэхэ байна.

1950 он соо арад зондо гоё һайхан хубсаһануудые бүри шанар һайнтайгаар оёжо үгэхэ байнабди.

Е. Варакина, Фабрикын цехын начальник, хубсаһа эсхэгшэ.

Ниидэдэг модельнүүдые хэхэбди

Улан-Удэ городой хэлэн зүүн һурагшад пионернүүдэй Ордоной кружогуудта һуралсажа, дуратай мэргэжэлээ шудална. Авиомоделистнүүдэй кружок ерээдүйн летчигүүдые, авиотехнигүүдые, авиомоделистнүүдые бэлэдхэнэ. 1950 ондо эдир моделистнүүдэй 1 ба 2 жэлэй һуралсалые эмхидхэхэ байнабди. Һуралсалай программын ёһоор, һурагшад-моделистнүүд бензинээр ябуулагдаха мотортой «С—Ч» гэжэ модельнүүдые хэхэ юм. Мүн энэ жэлдэ эрхимээр ниидэдэг модельнүүдэй харалгада хабаадалсахын тула бэлэдхэхэ байнабди.

Г. Бурков,
Пионернүүдэй Ордоной инструктор.

Заводой түрүү уралан нарижуулагша

Улан-Удын Ленинэй орденто ПВЗ-гэй токарь Федор Ильич Савкин 1949 он соо уралан нарижуулгын 25 дурадхалнуудые оруулаа. 18 дурадхалнуудынь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, гүрэндэ 100 гаран мянган түхэригэй алмалта үгэһэн ба ажалай бүтээсые 3 дахин дээшэлүүлһэн байна. Гадна, токарь Савкин шэнэ шэнэ детальнуудые ухаалан зохёоно.

Нүхэр Савкин заводой эрхим стахановецуудай нэгэн юм. 4 жэлэй турша соо 10 жэлэй даалгабари дүүргээ.

Федор Ильич өөрынгөө түрүү дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохын тула холодоо оролдоһон. 1949 он соо коллективэйнгээ дунда 7 дахин хөөрэлдөө үнгэргэһэн байха юм. 5 залуу хүдэлмэришэдые өөрынгөө мэргэжэлдэ һургаа. Тэдэнь даалгабаряа холодоо үлүүлэн дүүргэнэд. Федор Ильич ажалайнгаа хажуугаар стахановска һургуулиие хүтэлбэрилнэ. 1949 ондо 4 бүлэг һурагшадые һургажа гаргаа. Тус һургуулиие дүүргэгшэдэй 14-ниинь мэргэжэлэйнгээ разрядые дээшэлүүлээ.

Нүхэр Савкин 1950 он соо 3 жэлэй даалгабари дүүргэхэб гэһэн уялга абаад, шэнэ жэлые эршэтэ ажалаараа угтаба.

Э. Степанов.

Һайнаар хүдэлмэрилдэг культурын байшан

Яруунын аймагай центрын социалистическэ культурын байшангай уран һайханай самодеятельностиин кружок хүдэлмэрилжэ эхилһээр мүнөөдэр табанжэл болобо. Энэ хугасаа соо аймагай ажалшадые культурнаар хангаха талаар тус байшан ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Үнгэрһэн табан жэл соо 100 гаран зүжэг наадан харуулаа. Нэгэ акттай зүжэгүүдһээ гадна, олон акттай ехэ ехэ зүжэгүүдые табиһан байха юм.

Культурын байшангай дуунай ба танцын кружогууд хүдөөгэй уран һайханай самодеятельностиин аймагай ба республиканска харалгада нэгэтэ бэшэ хабаадалсаһан. Идейнэ һайн номернуудые харуулһанайнгаа түлөө грамотаар, мүн кружогуудай эрхим хабаадагшад үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагданхай. Мүнөө энэ кружогто 22 хүн тоологдоно.

Тус кружогой гэшүүд байгша январь һара соо Шейнинэй зохёоһон гурбан акттай комеди табихаар бэлэдхэжэ байна. Тэрэшэлэн дуунай кружогойхид энэ жэлдэ мүн шэнэ шэнэ номернуудые бэлэдхэхэ юм.

В. Байбородин.

ТҮРҮҮ БАГШЫН ДҮЙ ДҮРШЭЛЬӨӨ

ОРОД ХЭЛЭНЭЙ БАГША

Сэлэнгын аймагай Загастайн дунда һургуулида ород хэлэ заадаг багша Полина Григорьевна Петрова Бурят-Монголой пединститут дүүргэһэн сагһаа хойшо 18 жэл соо таһалгаряагүй педагогическа ажал эрхилнэ. Залуу үетэнние коммунизмын сурталаар хүмүүжүүлхэ хэрэгэй гүн гүнзэгы удхашанарые һайнаар мэдэрһэн тулада анханда абаһан мэргэжэлээ улам саашань дээшэлүүлжэ, ажал хүдэлмэридөө амжалта түйлажа байдаг.

Багша П. Г. Петровагай хүдэлмэриин дүй дүршэлые хараад үзэе.

Һуралсалай жэлэй турша соо ашаг үрэ схэтэйгээр ажаллахын тула Полина Григорьевна зааха программаа зунай каникулай үедэ гүнзэгыгөөр шудалдаг, шухала хэрэгтэй теоретическэ ба практическа хүтэлбэрилхы материалнуудые оложо абадаг, программынгаа темэ бүхэндэ хэрэгтэй методическа харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые оложо абадаг юм. Полина Григорьевна үнгэрэгшэ жэлэйнгээ хүдэлмэриин дүндэ шэнжэлэл хэжэ, һайн ба дутагдалтай зүйлнүүдыень анхаралдаа абаад, саашанхи хүдэлмэриингөө түсэб зохёодог байна.

Һуралсалай жэл эхилнэ. Полина Григорьевна һурагшадай үзэһэн материалаа ухаалан ойлгохо, тэрэнэй удхынь шудалха, теори ба практика хоёрой нягта холбоотой байха, үзэһэн материалаа саг үргэлжэ дабтаха ябадалда гол анхаралаа хандуулдаг ба энээнээ бодотоор бэелүүлдэг юм. Һуралсалай материалай темэ бүхэн таарамжатай жэшээнүүд дээр тодо һонор болгогдодог.

Творческо удхатай бэшэгэй хүдэлмэри, тодорхойлбол, элдэб диктантнууд, асуудалнуудта харюунууд, простой ба сложно мэдүүлэлнүүд изложени ба зохёолгонууд холодоо үнгэргэгдэжэ байдаг юм. Һурагшадай класстаа гү, али гэртээ хэһэн бэшэгэй хүдэлмэри бүхэн нарин нягтаар шалгагдадаг ба сэгнэгдэдэг, тэрэнэй үлэмжэ һайниинь ба үлэмжэ муунь класс соо зүбшэн хэлсэгдэдэг байха юм.

Ингэжэ һурагшадай хэһэн алдуугаа дабтахагүй ябадал түйлагдадаг.

Полина Григорьевна заалгые зүбөөр табиһанай ашаар һурагшадай ород хэлэн дээрэ сэбэрээр хэлэжэ һураха ябадалда ехэ анхарал табидаг юм. Эндэ бурят ба семейскэ үхибүүдэй зарим үгэнүүдые һарюугаар хэлэхыень болюулха талаар ехэ оролдодог байна.

Бурят классуудта бүхы предмедүүд түрэлхи хэлэн дээрэ заагдадаг байбашье һаань, ород хэлэ заалгые зүбөөр табиһанай ашаар 5—6-дахи классуудай һурагшад өөһэдынгөө бодолые ород хэлэн дээрэ дүүрэн хангалтатайгаар хэлэжэ шададаг болоно.

Литературна уншалга ямар нэгэн зохёолой гол удхын ба литературын теориин асуудалнуудһаа гадна, үзэжэ гараһан грамматическа темэтэй холбогдодог, уран зохёол соо хэлэгдэһэн шэнэ үгэнүүдээр һурагшадай хэлэн баяжуулагдадаг, тэдэ үгэнүүд тусхай словарьта оруулагдажа, оршуулагдадаг байха юм.

Полина Григорьевна бурят-монгол хэлэ һайн мэдэхэ тула хоёр хэлэнэй дүрим ёһые тааралдуулан заадаг юм. Энэнь һурагшадта ород хэлэнэй дүримые ойлгуулха ябадалые хүнгэдхэжэ үгэдэг.

Полина Григорьевна һурагшадые ород хэлэндэ һургаха ябадалаа гансахан классна занятинуудаар хизаарладаг бэшэ, харин классһаа гадуур сагта үргэлжэлүүлдэг юм. Тэрэ хадаа һурагшадайнгаа ном уншалгые хүтэлбэрилдэг, ямар ном уншахаб гэһэн списогүүдые зохёожо үгэдэг. Тэрэнэй һурагшад энэ һуралсалай жэлэй эхилһэнһээ хойшо 20—30 номуудые тус бүридөө, тиихэдэ зариманиинь 50 хүрэтэр номуудые һургуулиин библиотекэһээ абажа уншаа. Һурагша бүхэн тусхай тетрадь дээрэ уншаһан номуудаа, тэдээн тухай һанамжануудаа, һонирхолтой гэжэ һанаһан зүйлнүүдээ буулгажа бэшэдэг байна.

Полина Григорьевна өөрынгөө һургуулиин багшанарай дунда, бүхы багшанарай куст дотор ехэхэн методическа хүдэлмэри ябуулдаг байха юм. Тэрэ хадаа ород хэлэнэй талаар ахалагша һурагшад ба багшанарай методическа нэгэдэлые хүтэлбэрилдэг байна. Залуу багшанарай үнгэргэһэн олон урогуудта түрүүшын четверть соо байлсажа, тэдэнэй дутагдалнуудыень заажа, ехэхэн туһаламжа үзүүлээ.

Полина Григорьевна Петрова болбол бурят-монгол һургуулиин 4-дэхи класста үзэхэ ород хэлэнэй учебнигэй автор юм. Энэ номынь Полина Григорьевнагай олон жэлэй педагогическа ажал-ябуулгын үрэ мүн тула республикын олон багшанараар һайшаагдаа.

Б. Шаглыров, Загастайн дунда һургуулиин директор.

Бэлэдхэьэн жэмэсүүдээ саг сооhь болбосоруулха

Манай республикын элеэ хоолой пр мышленностиин Министерствын аймпищекомбинадууд нютагай ар га боломжонуудые ашаглан худэлмэрилжэ, ажалшадые элеэ хоолой зуйлнүүдээр элбэгээр хангаха уялгатай.

Энэ зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхын тула пищекомбинадууд жэмэс, hархяаг, хушын hамар ба овощние элбэгээр бэлэдхэжэ, тэлэнээ гутаангүйгөөр, ашаг олзотойгоор хэрэглэхэ ёhотой.

Үнгэрэгшэ намар элдэб жэмэс суглуулгые ба ажалшадhаа тэдэнние худалдан абалгые Сэлэнгын аймпищекомбинат (директорынь нүхэр Айбулатов) hайнаар үнгэргөө. 200 центнер шасаргана суглуулха түсэбтэй байhан аад, 550 центнер суглуулаа.

Гэбэшье, бусад аймпищекомбинадууд энэ талаар мүртэй худэлмэри ябуулаагүй. Тиин, мүнөө нютагай ресурсаар продукци үйлэдбэрилхэ арга боломжогүй дээрэhээ фондово хангалта хүлеэгээд лэ миил hууха ушарнууд олон.

Жэшээнь, Бабушкин городой пищекомбинат үнгэрэгшэ намар жэмэс болон овощь ехээр бэлэдхэхэ дүүрэн арга боломжотой байгаа. Теэд, тус комбинат (директорынь нүхэр Романов) энэ шухала удха шанартай хэрэгтэ анхарал оролдолго гаргаагүй. 200 центнер жэмэс бэлэдхэхэ даалгабаритай аад, миил 27 центнер суглуулаа. Нэгэшье килограмм hархяаг дабhалаагүй.

Ажалшадhаа жэмэс ба хартаабха худалдан абалгаяа үргэлжэлүүлхэ, бэлэдхэгдэhэн жэмэс ба овощьнуудые зүбөөр болбосоруулан, элеэ хоолой hаин шанартай зуилнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха эрилтэнүүд мүнөө пищекомбинадуудай урда табигдаба.

Энээнhээ урда жэлнүүдтэ зарим пищекомбинадуудай бэлэдхэhэн жэмэсүүдэ үни удаан хэбтүүлжэ, миил хосорголог ябадал гарадаг байгаа. Энэ жэлдэ тэдэ дутагдалнуудаа дабтахагүйн тулада, бэлэд хэгдээд байhан жэмэсүүд ба овощние марг хүрэтэр гүйсэдөөр болбосоруулха шухала.

Илангаяа Сэлэнгын аймпищекомбинадай хүтэлбэрилэгшэд хээрэ бэлэдхэгдээл байhан шасарганаяа ойрын сагта гээлтэ хоролтогүйгөөр зөөжэ абалгада онсо анхарал хандуулха ёhотой.

Д. Приходько.

Шэнэ түл абаба

Арадуудай агууехэ вождь Сталин багшын түрэhэнhөө хойшо дала наhанай ойдо бэлэг болгон Кировэй нэрэмжэтэ колхозой (Заиграй) ОТФ хони үсхэбэрилхэ түсэбөө сум дүүргэhэн байгаа.

Мүн гүрэнлэ ноохо, брынзэ тушааха түсэбөө болзорhоо урид үлүүлэн дүүргээ. Колхозникуудай ажалта үдэр бүхэндэ 25 грамм ноохо хубаахаар хараална.

ОТФ-гэй хонишод Зубакин ба Черяев гэгшэд 1949 ондо илангаяа hайнаар хүдэлмэрилбэ. Элэнэр түл абаха түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэhэнэй түлөө ажалай нэмэлтэ түлбэридэ 10—15 хони абаха болоо.

Мүнөө элэ хоёр хонишон шэнэ түл абажа эхилээ. Нүхэр Черяев—57, нүхэр Зубакин — 54 хурьга абаад, хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна.

П. Леушин.

Түрүү адуушанай шэнэ уялга

— Тушааажа абаhан гүүдэ баранинень түрүүлээд, нэгэшье толгой унага хорооhгүй ондо оруулхаб, — гэжэ уялга абаhан Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой адуушан Лубсан Цыдыпов хэлэhэн үгэеэ хэрэг дээрэ дүүргэжэ, 1949 ондо Зэдын аймагай адуушад соо түрүү hуурината нэгые эзэлээ. Нүхэр Цыдыпов 54 гүү түрүүлжэ, 54 унага абаад, элүүр энхээр түлжүүлбэ.

Түрүү адуушан нүхэр Цыдыпов энэ амжалтаяа улам арбидхан, 1950 ондо 50 гүүдээ баранинень түрүүлжэ, унагадыень хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ тэhэн шэнэ уялга абаба.

Д. Чимитов.

„Бүри ехэ амжалта туйлахаб"

Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Цыренсу Гунгаровагай hаалишан болоhоор 15 жэл гүйсэбэ.

Баян дуй дүршэлтэй болоhон энэ малшан жэлhээ жэлдэ эрхим амжалта туйладаг байха юм. 1949 ондо өөрынгөө харууhалhан үнеэн бүхэнhөө түл абажа, эрхимээр түлжүүлээ. 11 hарын турша соо hү hааха түсэбөө сум дүүргэhэн байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон нэгэ бүрүү абаа.

Цыренсу Гунгарова энээгээрээ hанаагаа амараагүй, 1950 ондо бүри ехэ амжалтануудые богони болзор соо туйлахаб гэжэ мэдүүлнэ.

Д. Жанаев.

Сталинска стипендиадуud

Улан-Удын басагадай № 3 дунда hургуулиин hурагша байhан Лида Семичсова дээдэ hургуулиин үүдэ 1947 оной намар анха түрүүшынхеэ нээгээ hэн. Институтда hайн сэгнэлтэтэйгээр ерээ. Дунда hургуулида hурахадаа эрхим hуралсалай түлөө мүнгэн медаляар шагнагдаhан байгаа.

Семичсова институтда орохон түрүүшын үдэрhөө hайнаар hуралсаба. Мүнөө сталинска стипенди абана. Сталинска стипендиадай нэрэ зэргые нүхэр Семичсова эрхим hуралсалаараа, нийтын хүдэлмэри дүүргэлгээрээ харюулна.

Лида Семичсова бүхы сагаа зүбөөр хэрэглэдэг. Тэрэниие каток дээрэ, спортивна зал соо ба мүн кино, театрнуудта хододоо харахат.

Лида басаган манай студентнэрэй омогорхол юм.

Д. Семёнов.

Манай Бурят Монголой арад удхаараа социалистическэ, формоороо национальна культурые бадаруулан хүгжөөжэ байна. Өөрын үнэлhэн хэлэн дээрэ зохёогдоhон үзэг бэшэгтэй, бүгэдэниитын литературна хэлэтэй болообди. Бидэнэр Сталин багшынгаа ашаа габьяагаар, институтда hурабди.

Мүнөө, би Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институтда hураха зуураа вождиин нэрэмжэтэ стипенди абанаб.

Эхэ оронойнгоо, эсэгэ Сталинайнгаа ашаа туhые эрхим hуралсалаараа, ерээдүйдэ ургажа ябаа үетэнние коммунистическээр хүмүүжүүлгээрээ харюулхаб.

Д. Н. Доржиев,
Сталинска стипендиат.

Тобшо hонинууд

◆ **Комсомолецуудай эдэбхи.** Мухаршабэрэй аймагай Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой 1-дэхи бригадын комсомолецууд колхозникуудтаа зүжэг наада харуулба. Мүн дуу дуулаhан, шүлэг уншаhан ба танца наадаhан байна.

◆ **Болзорhоо 12 хоног урид.** Яруунын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 1949 оной страхованиин түлбэриие болзорhоонь 12 хоног урид оруулба.

◆ **Жэлэйнгээ түсэб 101 процент.** Хориин мельпищекомбинат валова продукци гаргалгынгаа жэлэй түсэбые 101 процент дүүргэбэ.

◆ **Залуушуулай воскресник.** Бичурын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой комсомолецууд ба залуушуул воскресник эмхидхэжэ хэдэн зуун бухал таряа hүрилhэн ба колхозойнгоо таряа сэбэрлэлсэжэ, хүрэнгэ хаалгыень дүүргэлсэбэ.

◆ **Мүнгэн шанда хүртэбэ.** «Главутильсырьёгой» Улан-Удын бэлэдхэлэй конторын хэдэн хүдэлмэришэд нормоёо үлүүбшэлэн дүүргэhэнэй түлөө мүнгэн шагналда хүртэбэ.

◆ **Концерт харуулба.** Юрөөгэй хүдөө ажалай мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ хоёр жэлэй hургуулиин hурагшад долоон жэлэй hургуулиин байшан соо концерт харуулжа, сугларагшадые ехээр hонирхуулба.

◆ **Түрүү бэлэдхэлшэд.** Хориин аймагай Ленинай нэрэмжэтэ ба «III Интернационал» колхозуудай бэлэдхэлшэд нүхэд Цыдыпова, Жамбалов гэгшэд «Заготживсырьёгой» аймагай контородо эрхим шанартай арhа тушааhанайнгаа түлөө шагнал абабад.

Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительствые Инди мэдэрбэ

ДЕЛИ. Декабриин 30 (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительствые Индийскэ правительствын мэдэрhэн ба тэрээнтэй дипломатическа холбоо байгуулхые шиидхэhэн тухай коммюнике мүнөөдэр Делидэ соносхогдоо.

Хитадай Арадай-сүлөөлэлгын армиин генеральна штабай коммюнике

ПЕКИН. Синьхуа агентствын дамжуулhанай ёhоор, Хитадай Арадай революционно армиин генеральна штабай тунхаглаhан коммюнике соонь Арадай-сүлөөлэлгын армиин частьнууд ноябрь hарада гоминдановска 160 мянган сэрэгүүдые хүлhөөнь буулгаа гэжэ хэлэгдээ.

Арадай-сүлөөлэлгын арми хадаа гоминдановска хүсэд 25 дивизинүүдые, мүн 11-дэхи ба 14-дэхи армейскэ группануудай штабуудые ба 58-дахи, 56-дахи, 23-дахи, 103-дахи арминуудай штабуудые бута сохёо. Энэ үедэ, гоминдановска 5450 солдадууд ба офицернүүд алагдаhан гү, али шархата hан, 130.000 хүн плендэ абтаhан байна. Гоминдановска 24.500 солдадууд ба офицернүүд, тэрэ тоодо гоминдановска лээдэ 3 офицернүүд Арадай-сүлөөлэлгын армиин тала руу орсо. Арадай-сүлөөлэлгын армиин частьнууд хадаа гоминдановска лээдэ 35 офицернүүдые, тэрэ тоодо армейскэ группын нэгэ командалагшые, армиин командалагшын нэгэ орлогшые ба дивизинүүдэй 4 командирнуудые плендэ абаа.

Ноябрьдо 132 городууд, тэрэ тоодо Гуанси провинциин столица — Гуйлинь ба Гуйчжоу провинциин столица — Гуйян сүлөөлэгдөө.

Сүлөөлэгдэhэн территориин нийтэ талмайнь 381500 дүрбэлжэн километр болоно, энэ халаа тухайлхада Япониин территоритой адли байна. Сүлөөлэгдэhэн территориин хүн зоной тоонь 31140000 болобо.

Арадай-сүлөөлэлгын армиин частьнууд 689 ехэ буу, 3040 пулемет, 38161 винтовка ба пистолет, 44 самолёт (Арадай-сүлөөлэлгын армиин тала руу ниидэжэ орохон 4 самолёдые оруулалсаад), сэрэгэй 25 корабльнууд (Арадай-сүлөөлэлгын армиин тала руу орохон 18 корабльнуудые тоолоод), 755 грузовигууд ба 41848 мянган патрон буляан абтаба. Гоминдановска хоёр самолёт унагаагдаа.

Арадай-сүлөөлэлгын арми Чэнду городые сүлөөлбө

ПЕКИН. Баруун-Урда фронтhоо абтаhан мэдээсэлые Синьхуа агентствын дамжуулhанай ёhоор, декабриин 27-до Арадай-сүлөөлэлгын арми хадаа Сычуань провинциин столица — Чэнду городые сүлөөлөө, тус городой райондо эшээлhэн гоминдановска армиин сэлэгдэлнүүдые үгы хэхын тула ехэ хэмжээнэй операци бэелүүлжэ дүүргэhэн байна. Үлэhэн гоминдановска hүүлшын гол хүсэнүүд —Ху Цзун-Наниин сэрэгүүд бүримүhэн бута сохигдоо.

Мүнөө үедэ тэндэ үлэhэн гоминдановска сэрэгүүдэй тоонь 40 мянга хүрэхэгүй болоо, тэдэнэр Сикан провинциин урда талада ба Юньнань провинциин урда талада таража бутаранхай байна.

Чэнду городто зүүн, урда ба баруун талаhаань Арадай-сүлөөлэлгын 2-дохи ба 4-дэхи арминуудай түлөөсэ дүтэлэн ерэхэдэнь, Ху Цзун-Нань баруун-урагшаа Сикан руу сухарихые армейскэ гурбан группировконуудтаа захираад, өөрөө декабриин 3-да самолёдоор Формоза худар ниидэбэ. Гэбэшье, тэрэнэй сэрэгүүд Чэндугай баруун урдахи районд Арадай-сүлөөлэлгын армяар баригдаа.

Тиихэ үедэнь, Арадай-сүлөөлэлгын 1-дэхи арми халаа генерал Пын Дэ-хуан гэгшын ударидалга доро Шэньси провинциин ба Ганьсу провинциин урда талаhан урда зүг руу туйлай хурданаар табиhан, Чэндугай баруун урдаhь орожо ерэбэ. Тиимэhээ, гоминдановска сэрэгүүд хатуу абарга лотор орошоо.

Декабриин 25-да Арадай-сүлөөлэлгын арми халаа бүсэлэгдэhэн гоминдановска сэрэгүүдые лобтолон сохижо эхилhэн ба хоёр хоносод Чэндуе сүлөөлhэн байна.

Арадай-сүлөөлэлгын армиин частьнууд халаа Сычуань провинци соо тарашаhан гоминдановска 300000 сэрэгүүдhээ дайнай ябуулгануудай районие сэбэрлэжэ байна.

Чэндуе сүлөөлхын түлөө байлдаануудай үелэ гоминдановска олон командирнууд өөhэдынгөө частьнуудтай хамта Арадай-сүлөөлэлгын армиин талада оробо.

700000 шахуу хүн зонтой Чэнду город өөрынгөө ехын хэмжээгээр Чунцин городhоо бага болобошье, Баруун-Урда Хитадай хоёрдохи ехэ городынь юм. Чэнду болбол Чунцин, Куньмин, Сиань городууд ба Сикан провинцитай шоссейнэ харгынуудаар холбоотой. Американска империалистнуудаар баригдаhан Хитад доторхи тон ехэ аэродром Чэндуда дүтэ шадар байдаг юм.

Франциин Национальна суглаанда

ПАРИЖ, декабриин 30. (ТАСС). 1950 ондо хараалаглаhан гүрэнэй бюджедэй 25 ба 27-дохи статьянуудые зүбшэн хэлсэлгээр французска парламентда гарайан арсалдаануудтай дашарамдуулан, Бидогой правительствода найдаха гү, али үгы гү гэhэн голосовани мүнөөдэр Франциин Национальна Суглаан дээрэ болобо.

25-дахи статья халаа үйлэдбэрилэн гараhан продукцида ашагдаха налогые 13,5 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараална. Энээнэй ашаар правительство хадаа 45 миллиард франк нэмэжэ абаха байна.

Тус статьягай талаар правительствода найдаха тушаа голосованида 592 депутат хабаадаа. Найдахын түлөө 305, эсэргүүгээр 287 депутат голосовалаа.

Акционернүүдэй хоорондо хубаагдаагүй, промышленна болон худалдаа наймаанай олзоhоо налог абахые хараалhан, бюджедэй 27-дохи статьягай талаар правительствода найдаха тушаа голосовани хоёрдохёо болоо. Энэ статьягай ашаар правительство болбол 10 миллиард франк нэмэжэ абаха байна. Голосованида хабаадаhан 594 депутадууд сооhоо 306-ниинь правительствода найдаха гэжэ; 288-ниинь найдахагүй гэжэ голосовалаа.

Коммунистическэ партиин парламентска группын түлөөлэгшэ голосованиин урда тээ үгэ хэлэхэ зуураа, бюджедэй 25-дахи статьягай удхашанарыень элирүүлээ. Тэрэ хадаа үйлэдбэрилэн гаргаhан продукцида ашаглаха налогые нэмэлгэ болбол хүмэнэй үнэ сэнгые дээшэлүүлжэ, ажалшадай материальна байдалые муудхаха байна гэжэ заагаа.

27-дохи статьяе зүбшэн хэлсэлгэ дээрэ үгэ хэлэhэн Жак Дюкло болбол тус статья халаа бодото дээрэ капиталистическэ томо томо компаниинуудай интересүүдые дайрахагүй ба үнэн дээрээ правительствын мэхэтэ маневр мүн, тиимэhээнь коммунистическэ партиин парламентска группа халаа тус статьяда эсэргүүгээр голосовалха байна гэжэ мэдүүлээ.

Харюусалгата редактор
Д. Д. ЛУБСАНОВ.

Уншагшадай асуудалда харюу

ҮДЭР БА hҮНИ

Манай газетын уншагшад колхозник Б. Жигмитов, гэрэй эзэн эхэнэр Д. Базарова гэгшэд «Хайшан гээд үдэр ба hүни болоноб?» гэжэ асууна. Тэдэнэрэй асуудалда харюу болгон профессор В. Лункевичын зохёолhоо доро толилнобди.

«Наран гараа, үдэр болоо». «Наранороо, үдэшэ болоо, удаань hүни болохо» — гэжэ хүн бүхэн хөөрэлдэдэг. «Наран гаража байна», «Наран дээрэ гараа», «Наран hуужа байна», — гэхые хододоо дууладагбди. Ушар иимэhээ Наран Газарые тойроод, тэнгэреэр ябажа ябадаг шэнги, Газарай нэгэ талаhаань гараад, нүгөөдэ таладань ошожо ородог шэнги болоно. Энэ үнэхөөрөө тиимэ гээшэ гү? Үнэхөөрөө Газар нэгэ газартаа хүдэлэнгүй байдаг, тиихэдэ Наран — энэ галта бүмбэгэ — хадаа тэрэниие тойрожо ябадаг юм гү?

Наран болбол миллион гурбан зуун мянга дахин Газарhаа ехэ ба гурбан зуун гушан мянга дахин тэрээнhээ хүндэ байха юм. «Энэ гэрэлтэ заахан монсогор юумэн миллион гурбан зуун мянга дахин Газарhаа томо байха юм аал?»— гэжэ таанад гайхан асууха байхат.

Хэрбээ ямар нэгэн зүйл бидэнэрhээ холо байгаа hаа, өөрынгөө бодото бэеhээ бага шэнги байдаг гэжэ таанад ажагладаг ёhотойт. Тиихэдэ Наран хадаа Газарhаа тон холо: зуун табин миллион шахуу километр холо байдаг! Энэ ямар холо гээшэб гэжэ тухайлханшье хэсүү байна. Хэрбээ Газарhаа Наран хүрэтэр харгы табижа болохо байгаад, хэрбээ тэрэ харгыгаар часай 100 километр түргэнөөр гэхэ гү, али сүүдхэ соо 2400 километр ябаад байгаа hаа, Газарhаа Наран дээрэ гарахын тула 175 жэл соо таhалгаряагүй ябаха байгаабди. Иимэл халаа Наран үнэхөөрөө асари томо болобошье, бидэнэртэ тиимэ заахан шэнгеэр харагдана гээшэ.

Иигэжэ, Наран хадаа миллион гурбан зуун мянга дахин Газарhаа ехэ гэжэ ойлгобобди. Иимэ асари томо юумэн үнэхөөрөө тэрэ заахан Газарые тойрожо ябадаг байна гээшэ гү? Газар ба Наран хоёрые зэргэшүүлбэл, мак сэсэгэй бишыхан үрэhэн ба томо тыквэ хоёрые зэргэшүүлhэндэл адли байна бшуу. Мүнөө бидэнэр Наранда орходоо жэшээгүй заахан Газарые тойруулжа Нарые тэнгэреэр гүйлгэнгүйгөөр, үдэр ба hүни болодог шалтагаанине хайшан гэжэ тайлбарилдагые хараад үзэе.

Иимэ туршалга хээд үзэгты. Модон бүмбэгэ абажа, тэрээн дээрэ харахан тэмдэг хэгты, удаань носоогдоhон шубуун дэн гү, али лампа стол дээрэ табяад, хара тэмдэгынь лампа тээшээ харуулаад тэрэ бүмбэгээ лампын урда баригты. Лампа тээшэ харуулагдаhан бүмбэгын хахад хажуунь гэрэлтүүлэгдэжэ, тэрэнэй нүгөөдэ хахад хажуунь харанхы байха. Нүгөөдэ хахадынь гэрэл тээшэ харуулаад байхаар тэрэ бүмбэгээ эрьелдүүлэгты. Мүнөө түрүүн гэрэлтүүлэгдэжэ байhан (хара тэмдэгтэй) хажуунь харанхыда орожо, лампын гэрэл нүгөөдэ хажуудань тудаха байна. Энэ тон простой туршалга хээд байхадаа, Газар дээрэ үдэр ба hүни хоёрой hэлгэдэгые тэрэ дороо ойлгохст.

Бидэнэрэй ажаhуудаг Газарай хахад хажуунь мүнөө Наран тээшэ хараад байна гээ, тиимэ хадаа бидэнэрэй байhан хажууда үдэр байна бшуу. Мүн энэ лэ үедэ Газарай нүгөө хахад хажуудань наранай гэрэл хүрэнгүй байhан дээрэhээ харанхы байха, тиимэ хадаа hүни болоно. Газар хадаа бэеэ тойрон саашаа эрьелдэжэ эхилбэ гээ. Ихэдэнь юун болохоб? Нараар гэрэлтүүлэгдэжэ байгаа Газарай хахад хажуунь намдууханаар тэрэнэй туяан дороhоо гаража дэлхэйн бүмбэрсэгэй нүгөөдэ хажуунь тэрэ туяан тээшэ эрьелдэхэ байна. Теэд, энэ үнэхөөрөө тиимэл байдаг: Газарай үрөөл хажууда үдэр байхадань, нүгөөдэ хажуудань hүни байдаг. Хэрбээ Газарай үрөөhэн хажууда боро хараан боложо байхада, нүгөөдэ хажуудань үүр хираалжа байдаг юм. Газар болбол эрүүхэй шэнги, hанаанда тухайлагдадаг голоо тойрон эрьелдэдэг ба нэгэ зүүн хахадааа, нэгэ баруун хахадаараа Наран тээшэ хандадаг дээрэhээ үдэр ба hүни болодогынь элитэ. Газар хадаа hанаанда тухайлагдадаг голоо тойрожо 24 час соо гэхэ гү, али сутка соо нэгэ эрьесэ хэдэг юм.

Теэд, Газарай үнэхөөрөө эрьелдэдэг юм hаань, бидэнэр тэрэнэй эрьелдэхые юундэ ойлгоногүй бибди? Яахадаа Наран ябажа байhан шэнгеэр hанагданаб? Яахадааб гэхэдэ, Газартай хамта бидэнэр өөhэдөө, мүн тэрээн дээрэ байгаа бүхы юумэнүүд эрьелдэдэг хадань бидэнэр ажаглангүйбди. Газарай эрьелдэжэ байха үедэ бидэнэрhээ дүтэ ба холо боложо байха нэгэшье зүйл бидэнэртэ харагданагүй. Жэшээлхэдэ, эрьень харагдахагүй сүл далай дээрэ тамаржа ябагшадта нэгэ газартаа байhан шэнгеэр hанагдадаг. Газарhаа холо дээрэ гараад агаарай бүмбэгэ соо ниидэжэ ябагшадта мүн лэ тиимээр hанагдадаг байна. Наран тэнгэреэр ябадаг ба Газар хүдэлдэггүй шэнгеэр hанагдадаг ушарые баhа нэгэн жэшээ тайлбарилжа үгэнэ. Таанадай hуугаад ябаhан поездын вагоной ехэ түргэнөөр урагшаа дабшахадань, харгын хоёр талада байhан модонууд, столбнууд болон бүхы зүйлнүүд таанадай хажуугаар гүйлдөөд гаража байhан шэнги, тиихэдэ таанар нэгэл газартаа байhан шэнгеэр hанагдадаг байна. Газарай эрьелдэхэдэ мүн лэ тиимэ юумэн болоно. Газар ба тэрээнтэй хамта бидэнэр баруун тээhээ зүүн тээшээ аюулай түргэнөөр эрьелдэнэбди, тиихэдэ Наран хадаа зүүн гээhээ баруун тээшээ тэнгэреэр дабшажа ябаhан шэнгеэр бидэнэртэ hанагдана гээшэ.

МҮНӨӨДЭР УЛАН-УДЭДЭ

Гүрэнэй Бурят-Монголой Ленинэй орденто оперо ба балетэй театрта — «Кармен» (үдэр), «Коппелия» гэжэ балет (үдэшэ).

Гүрэнэй ород драмын театрта — «12 hараа» (үдэр), «Машенька» (үдэшэ).

«Прогресс» кинотеатрта — «Советскэ Эхэ оронойнгоо түлөө» (үдэр), «Солонго» (үдэшэ).

«Эрдэм» кинотеатрта — «Улаан галстук» (үдэр)

Пионернүүдэй Ордондо — шэнэ жэлэй ёлко, хүүгэдэй наадан.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23: АТС—180, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной и комсомольской жизни, культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства, промышленности и транспорта — 6-84; переводов—3-23; писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв); Для междугородных переговоров — 16.

Н—02281. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000